

Vergaderjaar 2005–2006

28 170

Gelijke behandeling op grond van leeftijd bij arbeid, beroep en beroepsonderwijs (Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij de arbeid)

29 442

Uitbreiding wettelijk verbod op leeftijdsdiscriminatie

Nr. 42

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 27 september 2005

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid¹ heeft op 7 september 2005 overleg gevoerd met minister De Geus van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over:

- **de brief d.d. 23 februari 2005 van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over Uitbreiding wettelijk verbod op leeftijdsdiscriminatie (29 442, nr. 1);**
- **de brief d.d. 19 januari 2005 van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over nadere informatie overzicht leeftijds grenzen in weten regelgeving (28 170, nr. 30);**
- **de brief d.d. 18 maart 2005 van de staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer houdende nadere informatie overzicht leeftijds grenzen in wet- en regelgeving (28 170, nr. 31);**
- **de brief d.d. 21 maart 2005 van de minister van Financiën houdende nadere informatie overzicht leeftijds grenzen in wet- en regelgeving (28 170, nr. 32);**
- **de brief d.d. 1 april 2005 van de minister van Buitenlandse Zaken houdende nadere informatie overzicht leeftijds grenzen in wet- en regelgeving (28 170, nr. 33);**
- **de brief d.d. 8 april 2005 van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport houdende nadere informatie overzicht leeftijds grenzen in wet- en regelgeving (28 170, nr. 34);**
- **brief d.d. 12 april 2005 van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen houdende nadere informatie overzicht leeftijds grenzen in weten regelgeving (28 170, nr. 35);**
- **de brief d.d. 21 april 2005 van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de werknemersbijdrage bij een beschikbare premiereregeling in strijd met de Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij arbeid (WGBI) (29 800 XV, nr. 82);**
- **de brief d.d. 6 mei 2005 van de minister van Verkeer en Waterstaat houdende nadere informatie overzicht van leeftijds grenzen in wet- en regelgeving van het ministerie van Verkeer en Waterstaat (28 170, nr. 36);**
- **de brief d.d. 22 juni 2005 van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit houdende nadere informatie met**

¹ Samenstelling:

Leden: Noorman-den Uyl (PvdA), Bakker (D66), Bibi de Vries (VVD), De Wit (SP), Van Gent (GroenLinks), Verburg (CDA), Hamer (PvdA), Bussemaker (PvdA), Vendrik (GroenLinks), Mosterd (CDA), Smits (PvdA), voorzitter, Örgü (VVD), Weekers (VVD), Rambocus (CDA), De Ruiter (SP), Ferrier (CDA), onder voorzitter, Huizinga-Heringa (ChristenUnie), Bruls (CDA), Varela (LPF), Eski (CDA), Koomen (CDA), Smeets (PvdA), Douma (PvdA), Stuurman (PvdA), Kraneveldt (LPF), Hirsi Ali (VVD) en Van der Sande (VVD)
Plv. leden: Depla (PvdA), Koşer-Kaya (D66), Blok (VVD), Kant (SP), Halsema (GroenLinks), Smilde (CDA), Verbeet (PvdA), Timmer (PvdA), Azough (GroenLinks), Omtzigt (CDA), Adelmund (PvdA), Nijs (VVD), Visser (VVD), Algra (CDA), Vietsch (CDA), Van der Vlies (SGP), Hessels (CDA), Hermans (LPF), Van Oerle-van der Horst (CDA), Van Dijk (CDA), Van Dijken (PvdA), Blom (PvdA), Kalsbeek (PvdA), Van As (LPF), Aptroot (VVD) en Van Egerschot (VVD).

betrekking tot leeftijdsgrenzen in wet- en regelgeving van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (28 170, nr. 38);

- **de brief d.d. 19 augustus 2005 van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties houdende nadere informatie met betrekking tot leeftijdsgrenzen in wet- en regelgeving van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (28 170, nr. 39).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissie

Mevrouw **Bussemaker** (PvdA) vindt het goed dat de wet leeftijdsdiscriminatie bij arbeid sinds 1 januari 2004 van kracht is. In de praktijk blijkt deze wet echter nog voor veel onduidelijkheid te zorgen. Zij verwijst naar personeelsadvertenties van het CWI, die volgens haar niet door de beugel kunnen. De minister mag op dit punt geen formalistisch standpunt innemen. De Commissie Gelijke Behandeling (CGB) doet nu onderzoek dat zal kunnen leiden tot een richtlijn voor de supermarktbranche. Is de minister bereid aan zo'n eventuele richtlijn aandacht te besteden, bijvoorbeeld bij centrale overleggen, zodat deze ook daadwerkelijk tot beleidsverandering zal leiden? Mevrouw Bussemaker bepleit nogmaals invoering van een boetesysteem, dat ook kan helpen bij andere discriminatiegronden. Zij is verbaasd over het voorstel van AbvaKabo over het minimumjeugdloon. Zij vraagt of de minister bereid is, de rechterlijke uitspraak over 13- en 14-jarigen uit te voeren. Er moet een toetsingskader komen, zodat de rechterlijke macht duidelijk kan maken of al of niet sprake is van discriminatie. De eerste stap daarbij is een grondig onderzoek. Kan in kaart worden gebracht of bij arbeidsgerelateerde verzekeringen meer moet worden gedaan aan het tegengaan van leeftijdsdiscriminatie? Mevrouw Bussemaker kan geen goed debat voeren over de door de verschillende ministeries geleverde informatie. Er mag echter niets worden uitgesteld, want dat zou wel eens afstel kunnen betekenen. Zij stelt daarom voor, de informatie door te geleiden naar de CGB met de vraag om een reactie daarop. De overheid geeft volgens haar ook hier het slechte voorbeeld.

De heer **Van der Sande** (VVD) vindt het een brij. Het verbaast hem en het doet hem verdriet dat de informatie wordt voorgelegd op de wijze waarop dat nu gebeurt.

De heer Van der Sande is geen voorstander van uitbreiding van het wettelijk verbod op leeftijdsdiscriminatie bij goederen, diensten, wonen en onderwijs. De noodzaak daarvan is hem onvoldoende duidelijk. Het is volgens hem niet noodzakelijk dat er nog iets bovenop de bestaande Europese regelgeving komt. Uitspraken van de CGB beginnen volgens hem langzamerhand bijna op rechterlijke uitspraken te lijken, waarvan de effecten groot zijn. Hij vindt het niet noodzakelijk om daarmee verder te gaan. Er moet volgens hem in de samenleving een mentaliteitsverandering plaatsvinden. Een wet dwingt dat af, maar het duurt even voordat dat is doorgesijpeld naar de diverse organen. De uitspraken van de voorzitter van de AbvaKabo doen hem deugd: er moet worden nagedacht over het loslaten van het minimumjeugdloon, en misschien moet nog een stap verder worden gegaan.

De heer Van der Sande constateert dat niet alle ministeries hebben gereageerd. Welke zijn dat? Hij vindt dat de ministeries zich er makkelijk van af hebben gemaakt. Twee ministeries complimenteert hij voor de inhoud van hun reacties: die van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Landbouw, Visserij en Voedselkwaliteit.

De heer **Eski** (CDA) onderstreept dat in de komende jaren de arbeidsparticipatie van mensen onder de 65 jaar omhoog moet. Bovendien moeten de gevolgen van de komende vergrijzing worden opgevangen. Daarbij moet leeftijdsdiscriminatie worden tegengegaan. Hem bereiken serieuze klachten over de naleving van de verboden op dit terrein, met name in supermarkten, uitzendbureaus en horeca-instellingen. Uitbreiding van de wet vindt hij op dit moment niet aan de orde: daarvoor moet op de evaluatie worden gewacht. Er moet een mentale omslag bij de werkgevers tot stand worden gebracht. Ook moeten er tussen werkgevers en werknemers afspraken worden gemaakt over meer flexibiliteit. Wat gaat de minister doen om de naleving van de wet te bevorderen?

Het antwoord van de minister

De **minister** onderstreept dat voor de huidige wijze van aanbidding van informatie is gekozen, omdat daarmee de verantwoordelijkheid van de diverse ministeries voor hun eigen beleidsterrein wordt benadrukt, en de Kamer in staat wordt gesteld met de betrokken bewindslieden in debat te treden. Hij aanvaardt de volledige verantwoordelijkheid voor eventuele leeftijdsdiscriminatie op zijn terrein, en voor de coördinatie op dit punt. De minister geeft aan dat werkgevers bij de CWI's vacatures kunnen aanleveren, of zelf kunnen plaatsen. Alvorens werkgevers tot plaatsing overgaan, moeten zij de algemene voorwaarden van de CWI's accepteren. Daarin wordt uitdrukkelijk verwezen naar de verplichtingen die voortvloeien uit de Wet gelijke behandeling leeftijd, en naar de acties die de CWI's ondernemen als er een vacature met een verboden onderscheid wordt geconstateerd. Zodra een CWI kennis neemt van een vacature met een ongemotiveerde leeftijdsgrens, wordt deze onmiddellijk op non-actief gezet. De CWI's zijn recent overgegaan tot uitbreiding van het verbodendoordenfilter.

Ook de minister is verbaasd over het voorstel van AbvaKabo over het minimumjeugdloon. Hij heeft het idee dat de communicatie hierover van de kant van AbvaKabo in eerste instantie niet helemaal compleet is geweest. De zaak van de 13- en 14-jarigen is onder de rechter, zodat de minister daar verder niet op ingaat. Als de uitspraak in cassatie er is, zal de Kamer van de minister horen welke beleidsconclusies daaruit voortvloeien, inclusief de reactie van de CNV-jongeren op de uitspraak. De minister bestrijdt dat de CNV-jongeren samen met de CGB een richtlijn voor werken in supermarkten gaan opstellen. Zij hebben de CGB gevraagd, een onderzoek te verrichten naar de door hen vermoede leeftijdsdiscriminatie van jongeren in de supermarktbranche. Daarmee willen zij een structurele oplossing bewerkstelligen. De CGB is inmiddels gestart met een dergelijk onderzoek, dat zal uitmonden in een advies. Dat advies wordt in november 2005 verwacht; de minister ziet dit advies met belangstelling tegemoet. Het advies kan leiden tot een richtlijn voor de supermarktbranche, en tot opvoering van de handhaving. De minister benadrukt dat dit probleem een concurrentie- en een veiligheidsaspect kent.

De minister acht het heel goed denkbaar dat er een objectieve rechtvaardiging is voor een hogere ontslagvergoeding voor oudere werknemers. Die rechtvaardiging is niet gelegen in de leeftijd *sec*, maar vooral in anciënniteit en in perspectieven op de arbeidsmarkt. Hij vindt het niet nodig dit onderwerp voor te leggen aan de CGB. Het is normaal dat de belastinginspecteur bekijkt of een ontslagvergoeding geen pseudo-VUT-regeling is. De mening van de minister over personeelsadvertenties met niet nader gemotiveerde leeftijdsgrenzen wordt betrokken bij diens reactie op motie 27 223, nr. 68 van de leden Bussemaker en Weekers. Deze reactie wordt najaar 2005 verwacht. In diezelfde reactie wordt ingegaan op een checklist voor werkgevers, in samenwerking met de CGB opgesteld door het Expertisecentrum LEEftijd. In de naleving van de Wet gelijke behandeling

leeftijd zit een privaat aspect, maar ook een handhavingsaspect vanuit de overheid. Tussen deze twee aspecten moet een evenwicht worden gevonden. Er moet tegen worden gewaakt dat de CGB de formele macht van een rechterlijk orgaan krijgt, en dat zij zelf initiatieven gaat ontplooiën. Maar als uitspraken van de CGB gezag verwerven in de samenleving, is dat volgens de minister geen verkeerde ontwikkeling. Dat gezag moet dan wel voortvloeien uit de kwaliteit van de uitspraken van de CGB.

Nadere gedachtewisseling

Mevrouw **Bussemaker** (PvdA) vraagt of de minister nader in wil gaan op de ontslagvergoeding. Zij constateert dat het ministerie van BZK in zijn reactie zeer in gebreke is gebleven, terwijl de overheid het goede voorbeeld zou moeten geven.

De heer **Van der Sande** (VVD) vraagt om iets meer regie van minister De Geus bij de reacties van de verschillende ministeries op dit onderwerp. Hij wacht de uitkomst van het onderzoek naar de situatie bij de supermarkten af. Naleving is een belangrijk aspect, inclusief het maatschappelijk draagvlak voor deze regelgeving. Hij zit op dezelfde lijn als de minister als het gaat om de status van uitspraken van de CGB.

De heer **Eski** (CDA) vraagt om meer gerichte voorlichting in de branches waar de problemen het grootst zijn. Wordt bij ondernemers wel onder de aandacht gebracht dat zij hun verantwoordelijkheid niet mogen ontlopen?

De **minister** zal in de ministerraad zijn collega van LNV complimenteren met diens reactie. De ministers die in gebreke zijn gebleven, met name die van BZK, zullen daarop worden gewezen en zal worden gevraagd alsnog te reageren.

De fiscale behandeling van ontslagvergoedingen die kunnen worden opgevat als pseudo-VUT-regelingen is een specifieke materie. Dit punt is de week daarvoor in de Kamer besproken en door haar geaccordeerd. De minister is niet van plan dit concrete voorbeeld voor te leggen aan de CGB. De klachten van FNV en het Verweij-Jonker Instituut over de uitvoering van arbeidsgelateerde verzekeringen worden gekenmerkt door een mengeling van rijp en groen. Deze klachten achtte het ministerie van Financiën onvoldoende rechtvaardiging voor het uitvoeren van een onderzoek. Als kan worden aangetoond dat het niet gaat om incidentele gevallen, is de minister bereid daar serieus naar te kijken. Gerichte voorlichting is inderdaad van groot belang, waarbij het om meer gaat dan alleen maar de supermarktbranche. Ook de positie van oudere werknemers kan daarbij aan de orde komen. Als er niet wordt gecontroleerd op naleving van de regels, bestaat het risico dat bonafide werkgevers daarvan de dupe worden. De minister heeft de indruk dat het maatschappelijk draagvlak voor het tegengaan van leeftijdsdiscriminatie erg groot is, niet alleen onder werknemers, maar ook onder werkgevers. Wel moet er hierbij op worden gelet dat de administratieve lastendruk niet groter wordt.

Toezeggingen

- er komt een brief van de minister over de uitspraak in cassatie over de positie van 13- en 14-jarigen, en de reactie van het ministerie daarop;
- er komt een brief van de minister over het advies van de CGB over de supermarktbranche;
- in de reactie van de minister op de motie-Bussemaker c.s. zal worden ingegaan op het boetesysteem;
- de ministers van Algemene Zaken, Defensie, Justitie en die voor Vreemdelingenzaken en Integratie zullen alsnog hun mening over

leeftijdsgrenzen naar de Kamer sturen, evenals de bewindslieden van BZK, en in de ministerraad zal de minister van LNV worden gecompimenteerd met zijn reactie op dit punt.

De voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Smits

De griffier van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Nava